

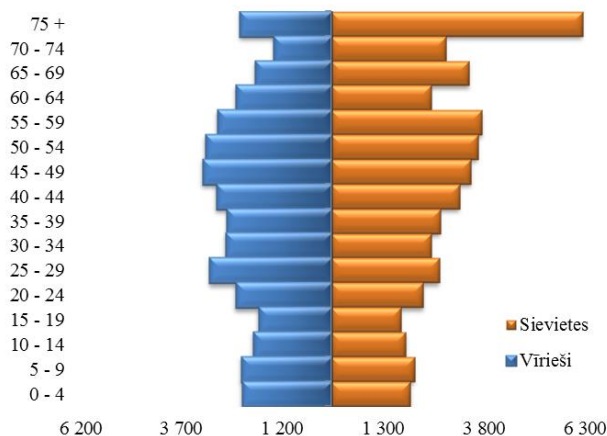
Daugavpils pilsētas veselības profils

Šajā profilā apkopoti dati par būtiskākajiem veselības rādītājiem Daugavpils pilsētā laika periodā no 2010. gada līdz 2015. gadam*. Informācija sagatavota, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes un Slimību profilakses un kontroles centra datus.

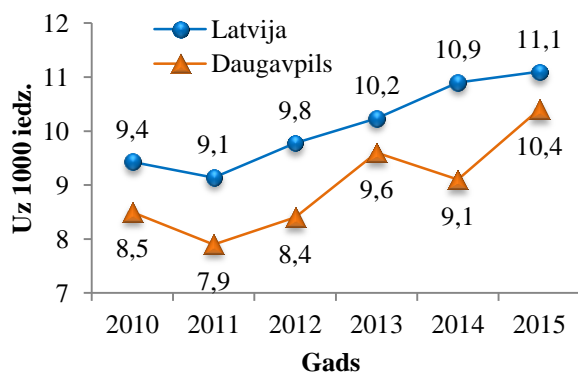
Plašāka informācija par Latvijas iedzīvotāju veselību pieejama mājas lapā www.spkc.gov.lv

1.attēls. Daugavpils pilsētas pastāvīgo iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūra 2015. gadā (CSP dati)

2.attēls. Dzimstība Daugavpils pilsētā un vidēji LV, uz 1000 iedzīvotāju (CSP dati)

Iedzīvotāju skaits: 85 858 (2015. g. beigās)
Procenti no Latvijas iedzīvotājiem: 4,36%
Iedzīvotāju blīvums: 1200 iedzīvotāji uz km²
Iedzīvotāju dabiskā kustība: dzimuši 897, miruši 1380, starptautiskā migrācija: - 728 cilv. (CSP dati)

Pozitīvās tendences

- Zemāka saslimstība ar STI nekā vidēji LV (2015. g. par 31%).
- Zema saslimstība ar HIV un AIDS.
- Zemāka saslimstība ar tuberkulozi.
- Zemāka mirstība no cukura diabēta.
- Augstāks ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem un mājas vizīšu skaits nekā vidēji LV.

Problēmas un izaicinājumi

- Augstāka mirstība no SAS nekā vidēji LV (2015. g. par 14%).
- Augstāka saslimstība un mirstība no ļaundabīgajiem audzējiem nekā vidēji LV (2015. g. par 12% un 11%); augsta saslimstība un mirstība no resnās zarnas, sigmoidveida un taisnās zarnas audzējiem, aizkuņģa dziedzera audzējiem un krūts vēža sievietēm.
- Augstāka mirstība no ārējiem cēloņiem nekā vidēji valstī (2015. g. par 16%); augsts pašnāvību rādītājs.
- Augstāka mirstība no gremošanas sistēmas slimībām nekā vidēji LV (2015. g. par 13%)
- Vairāk PZMG nekā vidēji valstī (2015. g. par 20%).
- Augstāka saslimstība ar jaunatklātu hronisku C hepatītu nekā vidēji LV (2015. g. par 43%)
- Augsta saslimstība ar Laimboreliozī.
- Augstāka cukura diabēta incidence un prevalence nekā vidēji valstī (2015. g. par 36% un 35%).
- Ļoti augsta perinatālā un zīdaiņu mirstība.

*Sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu salīdzināmi dati pieejami tikai kopš 2010. gada.

Tabulā attēloti veselību raksturojoši rādītāji **2015. gadā** Daugavpilī salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem valstī. Zem tabulas atrodams rādītāju aprēķina skaidrojums.

Vienkāršākai uzskatei izmantoti simboli un krāsas:

⬆️ Rādītājs ir augstāks nekā vidēji valstī

⬇️ Rādītājs ir zemāks nekā vidēji valstī

○ Rādītājs būtiski neatšķiras (<5%) no vidējā rādītāja valstī

● sarkans – negatīvs rādītājs

● zaļš – pozitīvs rādītājs

● oranžs – neitrāls rādītājs

		Rādītājs	Daugavpili	Vidēji Latvijā	Pozīcija pret vidējo rādītāju valstī
Iedzīvotāji	1	Demogrāfiskās slodzes līmenis	632	613	○
	2	Dzimumstība	10,4	11,1	⬆️
	3	Vidējā mēneša darba alga bruto (EUR)	601	883	⬆️
Veselības un veselības aprūpes rādītāji	4	Saslimstība ar ļaundabīgiem audzējiem	642	564	⬆️
	5	Cukura diabēta pacientu relatīvais skaits	6776	4416	⬆️
	6	Saslimstība ar tuberkulozi	24,4	31,4	⬇️
	7	Saslimstība ar HIV/AIDS	7,0/4,6	19,9/6,6	⬇️/⬇️
	8	Saslimstība ar STI	69,7	101	⬇️
	9	Saslimstība ar jaunatklātu hronisku C hepatītu	159	90,5	⬆️
	10	Saslimstība ar Laimboreliozī/ērcu encefalītu	40,6/0,0	25/8,5	⬆️/⬇️
	11	Bērnu, kas dzimuši nepilngadīgām mātēm, īpatsvars no visiem dzīvi dzimušajiem, %	0,7	1,0	⬇️
	12	Bērnu, kas dzimuši mātēm pēc 35 g.v., īpatsvars no visiem dzīvi dzimušajiem, %	16,5	18,3	○
	13	Dzīvi dzimušie ar zemu dzimšanas svaru (zem 2500 g), %	5,7	4,5	⬆️
	14	Ārstu relatīvais skaits	35,1	34,6	○
	15	Ģimenes ārstu, internistu un pediatru relatīvais skaits	10,1	9,6	○
	16	Ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem/mājas vizīšu skaits	7,4/0,16	5,9/0,14	⬆️/⬆️
Mirstība	17	Mirstība no sirds un asinsvadu sistēmas slimībām	945	817	⬆️
	18	Mirstība no ļaundabīgiem audzējiem	333	297	⬆️
	19	Mirstība no ārējiem nāves cēloņiem	103	87	⬆️
	20	Mirstība no cukura diabēta	19,7	23,9	⬇️
	21	Mirstība no gremošanas sistēmas slimībām	59,2	51,4	⬆️
	22	Perinatālā mirstība	13,0	6,9	⬆️
	23	Zīdaiņu mirstība	9,5	4,1	⬆️
	24	Potenciāli zaudētie mūža gadi* līdz 64 g. v.	6952	5541	⬆️

Piezīmes: 1 Darbspējas vecumu nesasnējušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbspējas vecumā 2015.g. sākumā; 2 Uz 1000 iedzīvotāju; 3 Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50; 4 Jaunie gadījumi, uz 100 000 iedzīvotāju; 5 Uz 100 000 iedzīvotāju; 6-10 Jaunie gadījumi, uz 100 000 iedzīvotāju; 8 Gonokoku infekcija, uroģenitālā hlamīdioze, sifiliss; uz 100 000 iedzīvotāju; 11-12 Īpatsvars procentos no dzīvi dzimušajiem mātēm visās vecuma grupās; 13 Īpatsvars procentos no visiem dzīvi dzimušajiem; 14 Ārstu skaits bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti, uz 10 000 iedzīvotāju; 15 Uz 10 000 iedzīvotāju; 16 Uz 1 iedzīvotāju; 17-21 Uz 100 000 iedzīvotāju attiecīgā vecuma grupā; 22 Uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušo; 23 Uz 1000 dzīvi dzimušo; 24 Uz 100 000 iedzīvotāju vecuma grupā 0-64 gadi.

Datu avoti: 1-3 CSP; 4-5 PREDĀ, SPKC; 6-10 VISUMS, SPKC; 11-13 Jaundzimušo reģistrs, SPKC; 14-15 Pārskats par iestādes personālu, SPKC; 16 Pārskats par ārstniecības iestādes darbību, SPKC; 17-24 Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāze, SPKC.

* **Potenciāli zaudētie mūža gadi (PZMG)** – gadi, kurus cilvēks būtu nodzīvojis līdz kādam noteiktam vecumam, ja nebūtu miris nelaiemes gadījumā, kādas slimības vai cita iemesla dēļ; aprēķināti iedzīvotājiem līdz 64 gadu vecumam (ieskaitot)

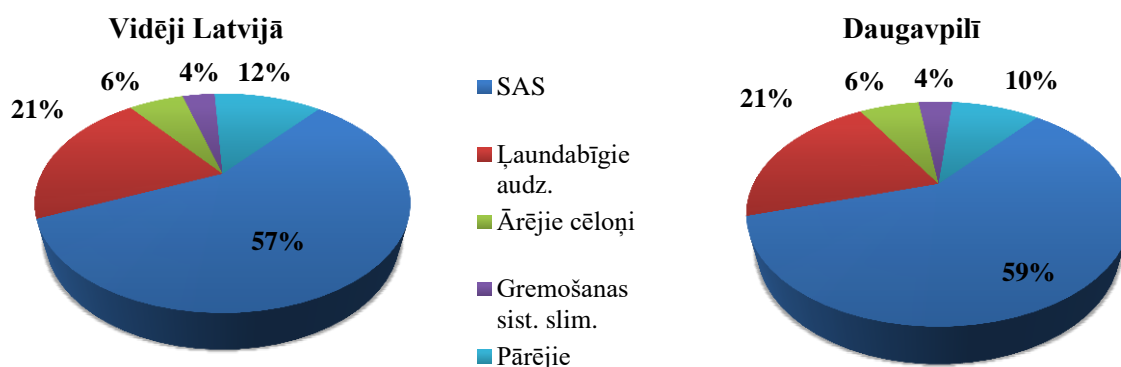
Situācijas apraksts

Daugavpils ir otrā lielākā pilsēta Latvijā pastāvīgo iedzīvotāju ziņā, tomēr, līdzīgi kā citās Latvijas vietās, iedzīvotāju skaits dinamiskā sarūk. 2015. gadā pilsētā dzīvoja vairāk nekā 85 tūkstoši iedzīvotāju, tomēr kopš 2010. gada iedzīvotāju skaits samazinājies par 8,6 tūkstošiem jeb 9%.

Jaundzimušo skaits Daugavpilī dinamiskā pieaug, līdz ar to **dzimstība** Daugavpilī tuvojās Latvijas vidējam rādītājam – 2015. gadā 10,4 jaundzimušie uz 1000 iedz., vidēji Latvijā 11,1 (skat. 2. attēlu). Jaundzimušo īpatsvars ar **zemu dzimšanas svaru** (zem 2,5 kg) 2015. gadā bija augstāks nekā vidēji valstī – 5,7% (vid. LV 4,5%). **Perinatālā mirstība** (nedzīvi dzimušie un pirmajā dzīves nedēļā mirušie) Daugavpilī ir augsta – 2015. gadā sasniedzot visaugstāko rādītāju visā periodā – 13,0 uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušajiem, kamēr vidēji LV rādītājs ir gandrīz uz pusi mazāks – 6,9 gadījumi uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušajiem. Augsta perinatālā mirstība novērojama visā periodā, absolūtais gadījumu skaits visos gados ir četri vai vairāk gadījumu. Arī **zīdaiņu mirstība** (līdz 1 gada vecumam) Daugavpilī ir divreiz augstāka kā vidēji valstī – 2015. gadā 9,5 gadījumi uz 1000 dzīvi dzimušajiem, kamēr vidēji LV – 4,1 uz 1000 dzīvi dzimušajiem.

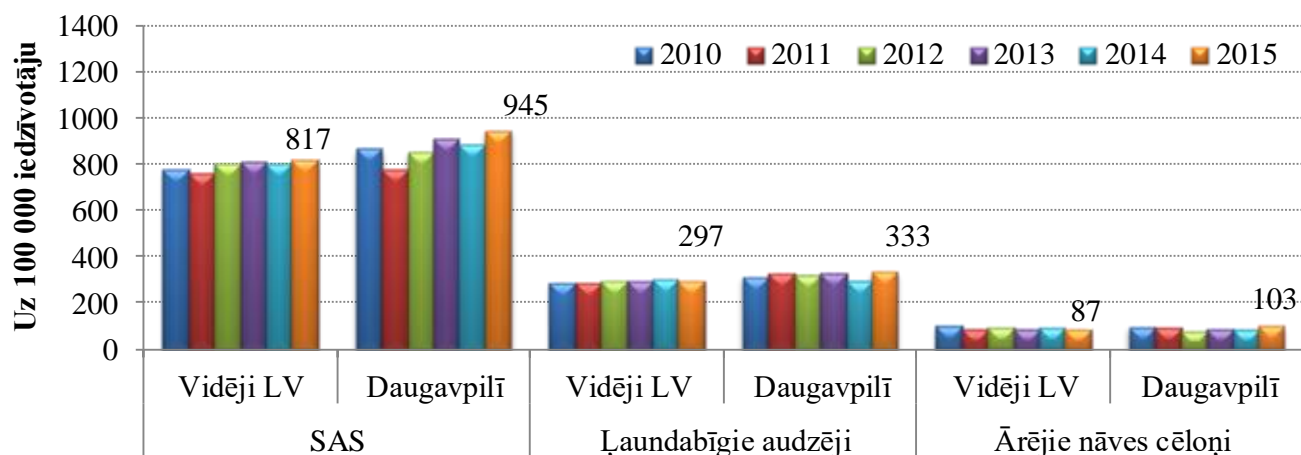
Kopumā **galvenie nāves cēloņi** Daugavpilī, tāpat kā vidēji Latvijā, ir sirds un asinsvadu sistēmas slimības (2015.g. Daugavpilī 59% no visiem mirušajiem), ļaundabīgie audzēji (2015. g. Daugavpilī 21% no visiem mirušajiem) un ārējie nāves cēloņi (2015. g. Daugavpilī 6% no visiem mirušajiem).

3. attēls. Galvenie nāves cēloņi 2015. gadā, īpatsvars procentos

Mirstībai no sirds un asinsvadu sistēmas slimībām (SAS) Daugavpilī ir novērojama pieaugoša tendence, visā periodā saglabājoties augstāka nekā vidēji valstī, 2015. gadā par 14% (skat. 4. attēlu).

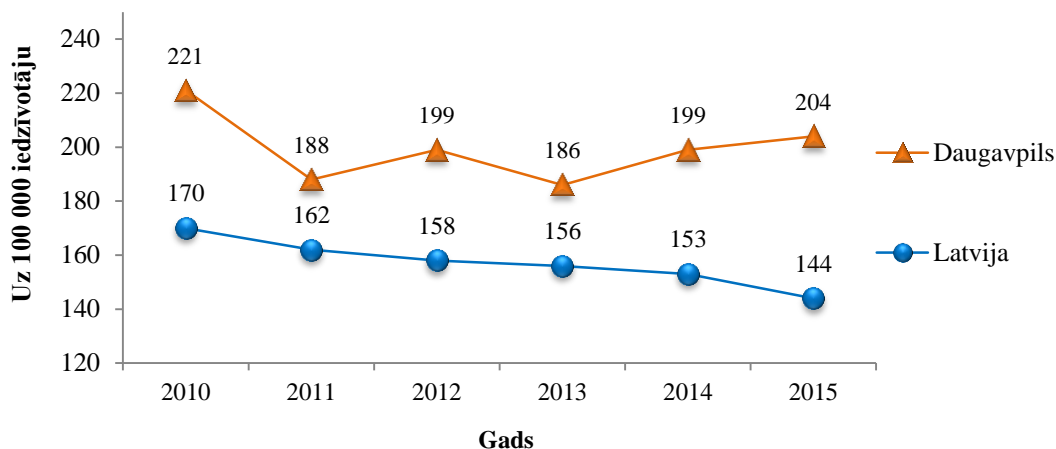
4. attēls. Galvenie nāves cēloņi 2010.-2015. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Arī **priekšlaicīga mirstība** (līdz 64 gadu vecumam) no SAS Daugavpilī ir augstāka nekā vidēji valstī – 2015. gadā 204 gadījumi uz 100 000 iedz. (vid. LV 144), pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 30%.

Priekšlaicīgai mirstībai 2013. gadā bija vērojams samazinājums, tomēr 2014. un 2015. gadā rādītājs atkal pieaudzis (skat. 5. attēlu).

5.attēls. Priekšlaicīga mirstība no SAS 2010.-2015. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Mirstībai no ļaundabīgajiem audzējiem Daugavpilī posmā no 2010. gada līdz 2015. gadam vērojama tendence pakāpeniski pieaugt, visā periodā saglabājoties augstākai nekā vidēji valstī, 2015. gadā par 11% (skat 4. attēlu). Arī mirstība līdz 64 gadu vecumam no ļaundabīgiem audzējiem Daugavpilī ir augstāka nekā vidēji valstī – 2015. gadā par 16% (Daugavpilī 128 uz 100 000 iedz.; vidēji LV 108 uz 100 000 iedz.). Augstākā mirstība ļaundabīgo audzēju grupā Daugavpilī ir no bronhu un plaušu audzēja, resnās, sigmoidā un taisnās zarnas audzēja un krūts vēža sievietēm.

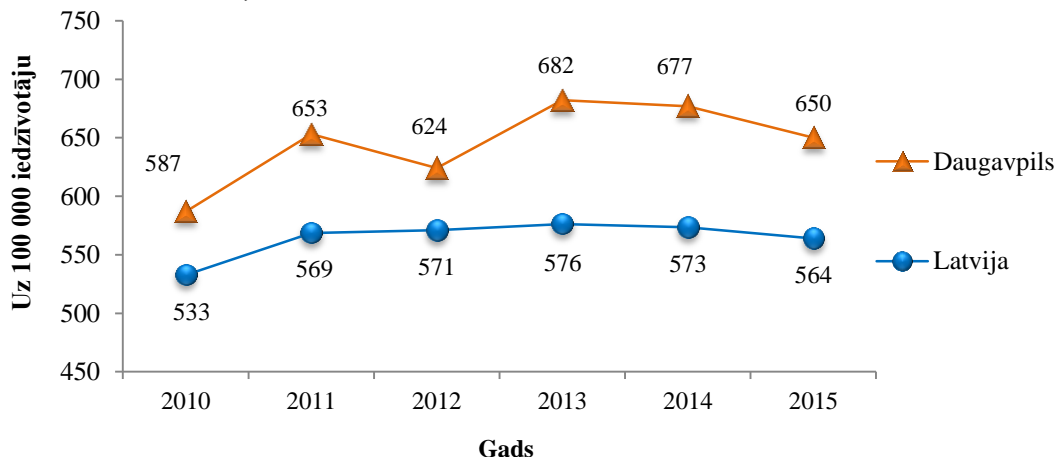
Mirstība no bronhu un plaušu audzēja Daugavpilī ir augsta, dinamikā svārstīga. 2015. gadā rādītājs bija līdzīgs Latvijas vidējam rādītājam – 42 gadījumi uz 100 000 iedz. (vid. LV 45). Daugavpilī, līdzīgi kā vidēji Latvijā, mirstība no bronhu un plaušu audzēja vīriešiem ir apmēram 4 reizes augstāka nekā sievietēm (2015. gadā Daugavpilī attiecīgi 73 un 17 gadījumi uz 100 000 iedz.)

Mirstība no resnās, sigmoidā un taisnās zarnas audzēja Daugavpilī ir svārstīga, 2014. un 2015. gadā vērojams samazinājums, tomēr rādītājs saglabājas augstāks nekā vidēji valstī – 2015. gadā 42 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (vidēji LV 35).

Daugavpilī mirstība no krūts vēža 2015. gadā ir ievērojami pieaugusi, pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 42% – Daugavpilī 73 gadījumi uz 100 000 sieviešu, vidēji LV – 42. Visā periodā Daugavpilī mirstība no krūts vēža ir bijusi augstāka nekā vidēji valstī, izņemot 2014. gadu, kad mirstība no krūts vēža bijusi zem vidējā rādītāja valstī – 33 uz 100 000 iedzīvotājiem (vidēji LV 41).

Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem Daugavpilī ir augstāka nekā vidēji valstī, 2013. gadā sasniedzot augstāko rādītāju visā periodā (skat. 6. attēlu). 2014. un 2015. gadā saslimstība samazinājusies, saglabājoties augstāka nekā vidēji Latvijā (2015. gadā par 13%).

6. attēls. Saslimstība ar ļaundabīgajiem audzējiem 2010.-2015. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

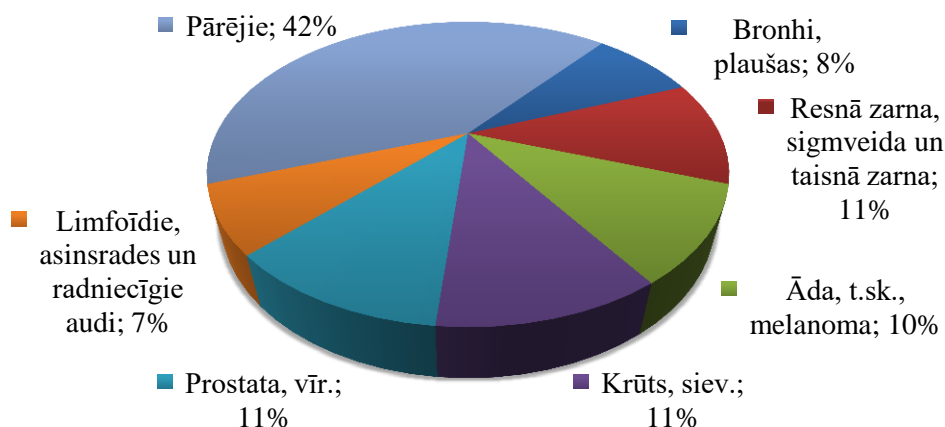

Biežāk reģistrētie audzēji Daugavpilī ir prostatas audzēji vīriešiem, krūts audzējs sievietēm un resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzēji (skat. 7. attēlu). Visbiežāk reģistrētais ļaundabīgais audzējs Daugavpilī ir **prostatas audzējs** vīriešiem, saslimstība 2015. gadā bija par 24% augstāka nekā vidēji valstī. Visā periodā saslimstība ar prostatas audzēju vīriešiem bijusi augstāka nekā vidēji valstī un dinamikā vērojama pieaugoša tendence.

Reģistrēto **krūts vēža** gadījumu skaits sievietēm 2015. gadā ir par 15% augstāks nekā vidēji valstī. Noteikta tendence saslimstībai ar krūts audzēju nav novērojama, tomēr visā periodā tā saglabājas augstāka nekā vidēji valstī.

Trešais biežāk diagnosticētais audzējs Daugavpilī ir **resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzējs**. Saslimšanas gadījumu skaits ar resnās, sigmoidveida un taisnās zarnas audzējiem 2015. gadā ir samazinājies, tomēr saglabājoties par 25% augstāks nekā vidēji Latvijā.

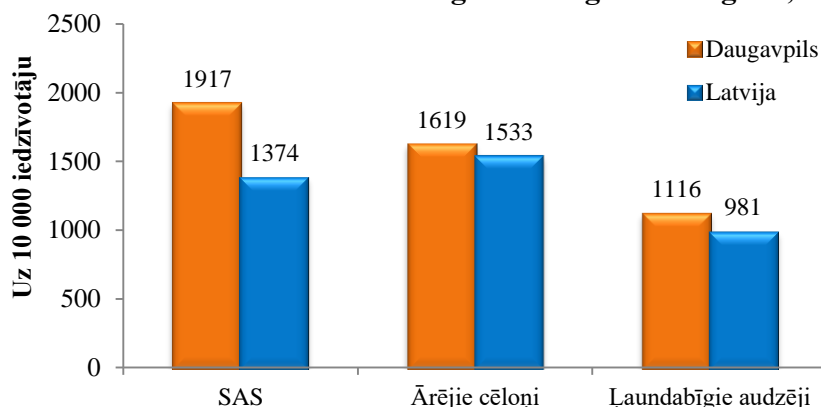
7. attēls. Diagnosticēto audzēju īpatsvars Daugavpilī 2015. gadā, procentos

Mirstība no **ārējiem nāves cēloņiem** (piemēram, pašnāvības, transporta nelaimes gadījumi, vardarbība, dūmu un uguns iedarbe, kritieni, noslīkšana, saindēšanās) Daugavpilī ir augstāka nekā vidēji valstī, 2015. gadā pieaugusi līdz 103 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotāju (skat. 4. attēlu). Arī absolūtos skaitļos gadījumu skaits ir diezgan liels – 2015. gadā 89 gadījumi. Dinamikā palielinās pašnāvību rādītājs, 2015. gadā sasniedzot 26,7 gadījumus uz 100 000 iedzīvotāju (vidēji LV – 19,4 uz 100 000 iedz.). 2015. gadā pieaudzis arī iedzīvotāju skaits, kas gājuši bojā ugunsgrēkos – 10,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju, pārsniedzot vidējo rādītāju valstī gandrīz divas reizes (vidēji LV – 5,5 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju). Tāpat Daugavpilī ir augstāks nekā valsts vidējais rādītājs mirstībai no kritieniem (attiecīgi 13,9 un 10,6 gadījumi uz 100 000 iedz.) un mirstībai noslīkstot (attiecīgi 13,9 un 9,4 gadījumi uz 100 000 iedz.).

2015. gadā **potenciāli zaudēto mūža gadu (PZMG)** rādītājs līdz 64 gadu vecumam uz 100 000 iedzīvotāju Daugavpilī bija par 20% augstāks nekā vidēji Latvijā (skat. tabulu). Visvairāk potenciāli zaudēto mūža gadu ir SAS dēļ, 2015. gadā par 28% vairāk nekā vidēji valstī (skat. 8. attēlu). Otrs nozīmīgākais cēlonis Daugavpilī, kura dēļ tiek zaudēts daudz mūža gadu, ir ārējie nāves cēloņi. Arī PZMG rādītājs ļaundabīgo audzēju dēļ Daugavpilī ir augstāks nekā vidēji Latvijā, 2015. gadā tie ir 1116 zaudēti gadi uz 100 000 iedz., kamēr vidēji valstī – 981.

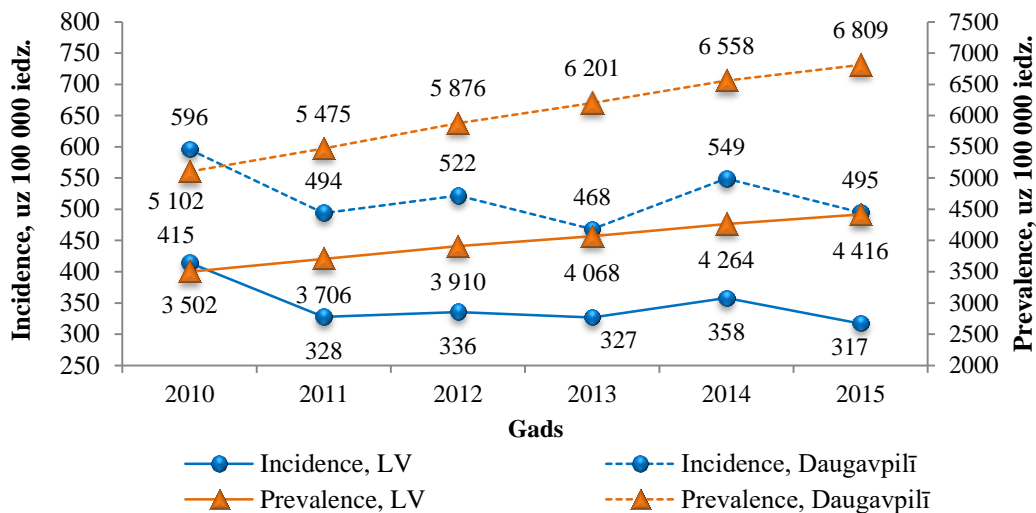
8. attēls. Potenciāli zaudētie mūža gadi 0-64 g.v. 2015. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Gremošanas sistēmas slimības Daugavpilī sastāda ap 4% no visiem nāves cēloņiem. Mirstība no gremošanas sistēmas slimībām Daugavpilī dinamikā ir svārstīga, tomēr augstāka nekā vidēji Latvijā. Nozīmīgākie nāves cēloņi gremošanas sistēmas slimību grupā ir aknu fibroze un ciroze un alkohola izraisītas un toksiskas aknu slimības.

No jauna reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits (incidence) ar **cukura diabētu** uz 100 000 iedz. Daugavpilī ir augstāks nekā vidēji valstī, 2015. gadā par 36%. Kopējais cukura diabēta pacientu skaits (prevalence) Daugavpilī 2015. gadā pieaudzis līdz 6809 gadījumiem uz 100 000 iedz. (skat. 9. attēlu), savukārt mirstība no cukura diabēta Daugavpilī 2015. gadā ir par 16% zemāka nekā vidēji valstī.

9. attēls. Saslimstība ar cukura diabētu 2010.-2015. gadā, uz 100 000 iedzīvotāju

Saslimstība ar atsevišķām **infekcijas slimībām** – HIV, AIDS, tuberkulozi un STI Daugavpilī ir zemāka nekā vidēji Latvijā (skat. tabulu). Dinamikā pieaugusi saslimstība ar jaunatklātu hronisku C hepatītu, 2015. gadā pārsniedzot vidējo rādītāju valstī par 43%. No ērcu pārnēsātajām slimībām Daugavpilī izplatīta ir Laimborelioze, kamēr ērcu encefalīts praktiski netiek reģistrēts. 2015. gadā saslimstība ar Laimboreliozu bija par 39% augstāka nekā vidēji valstī (41 un 25 gad. uz 100 000 iedz.), arī iepriekšējos gados reģistrēta augsta saslimstība.

Ārstu relatīvais skaits (uz 10 000 iedzīvotāju) Daugavpilī ir līdzīgs Latvijas vidējam rādītājam – 2015. gadā Daugavpilī bija 34,6 ārsti uz 10 000 iedzīvotājiem (vid. LV – 35,1), tāpat Daugavpilī arī ģimenes ārstu skaits ir līdzīgs kā vidēji Latvijā – 6,6 uz 10 000 iedzīvotājiem, vidēji Latvijā – 6,7.

Daugavpilī ir augstāks **ambulatoro apmeklējumu skaits** nekā vidēji valstī; rēķinot uz 1 iedzīvotāju, 2015. gadā bija 7,4 apmeklējumi (vid. LV 5,9). Arī mājas vizīšu skaits Daugavpilī ir lielāks nekā vidēji valstī – gan 2014. gadā, gan 2015. gadā – 0,16 gadījumi uz 1 iedzīvotāju (vid. LV 0,14), tomēr mājas vizīšu īpatsvars ambulatorajā aprūpē ir zemāks nekā vidēji valstī – 2,1% no visiem ambulatorajiem apmeklējumiem (vid. LV 2,4%).

Saīsinājumi:

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

LV – Latvija

PREDA – Ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrs

SAS – Sirds un asinsvadu sistēmas slimības

SSK-10 – Starptautiskā statistiskā slimību un veselības problēmu klasifikācija, 10. redakcija

SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs

VISUMS – Valsts infekcijas slimību uzraudzības un monitoringa sistēma